

Ondertekenaars

Notitie:

Deze 10 voorstellen helpen vertraging door stikstof te voorkomen bij het bestrijden van klimaatverandering

Hoe de NVDE samen met een brede coalitie van partijen energietransitie-projecten prioriteit wil geven om uit de stikstofimpasse te komen.

“Om klimaatverandering tegen te gaan is snel meer CO₂-uitstoot verminderen cruciaal. Energietransitie-projecten leiden bovendien veelal tot lagere structurele stikstofemissies. Het kabinet moet het probleem in de bouwfase van deze projecten daarom snel aanpakken. Dat helpt het stikstofprobleem op te lossen en voorkomt onzekerheid en vertraging in de energietransitie”, aldus NVDE-voorzitter Olof van der Gaag.

Het belang van de energietransitie

Uit de Klimaat & Energieverkenning die onlangs is gepubliceerd blijkt dat het kabinet al achterloopt met het halen van de klimaatdoelstellingen voor 2030. In de notitie [Aanvullende maatregelen KEV](#) heeft de NVDE suggesties gedaan voor aanvullende maatregelen om het ‘beleidsgat’ tussen het vastgesteld, voorgesteld en geagendeerd kabinetsbeleid enerzijds en de kabinetsambities anderzijds te dichten. Vanuit RepowerEU wordt het belang van strategische autonomie en de rol die de energietransitie hierin heeft benadrukt. Door congestie op het net staan de projecten op het gebied van elektrificatie en groene waterstof zwaar onder druk. Belangrijke projecten om dit probleem op te lossen, de energietransitie te versnellen en de klimaatdoelen van 2030 te kunnen halen lopen met [het wegvallen van de bouwvrijstelling](#) nu een groot risico op vertraging. Dergelijke projecten moeten nu opnieuw integraal beoordeeld worden en hebben nieuwe projecten ook een vergunning voor de bouwfase nodig. Dit verlengt de doorlooptijd van energietransitie-projecten¹. Het kabinet besluit vrijdag 25 november over maatregelen op korte termijn om uit de stikstofimpasse te komen. Het belang van de energietransitie moet hierbij worden betrokken.

¹ Naast Porthos zelf zijn voorbeelden hiervan de aansluitingen van nieuwe offshore windparken, zoals IJmuiden Ver (twee jaar) en Nederwiek 1 en 2 (1 jaar). Ook is er een mogelijke impact op projecten als de waterstofinfrastructuur (backbone en opslag), laadinfra voor elektrisch vervoer en grootschalige warmte-infrastructuurprojecten zoals het project WarmtelinQ.

Oproep van deze coalitie

De doorlooptijden van energietransitie-projecten moeten korter. Daarom deed de NVDE op 1 november naar aanleiding van publicatie van de jaarlijkse Klimaat- & Energieverkenning (KEV) al samen met een brede coalitie van bedrijven een [oproep](#) met voorstellen voor versnelling. De vereniging ziet [kansen](#) om duurzame energie juist een bijdrage te laten leveren aan het oplossen van het stikstofprobleem en het herstellen van de natuur, bijvoorbeeld via meervoudig landgebruik of het intern / extern via zon- en windprojecten². Zowel opties voor intern salderen (de bespaarde emissies tijdens de bedrijfsfase gebruiken om tijdelijke emissies tijdens aanlegfase te salderen) als extern salderen (denk extra aanleg van zon -of windparken om de aanleg van woonwijken weer mogelijk te maken) zouden verder kunnen worden uitgewerkt. Ook salderen binnen de sector is een mogelijkheid en heeft onze voorkeur, denk aan het gebruik van de vermeden uitstoot door de aanleg van zonnepanelen voor saldering bij een bio-warmte-installatie. Door het ontbreken van een geborgd nationaal pakket van maatregelen rondom stikstof en natuurherstel is bovendien de onzekerheid omtrent de vergunningverlening voor deze projecten vergroot.

Daarom roept de NVDE samen met een brede coalitie van bedrijven op tot het volgende maatregelenpakket om vertraging voor de energietransitie te voorkomen:

1. **Start direct met maatregelen om de meest omvangrijke stikstofemissies te reduceren in de omgeving rondom Natura2000-gebieden** en zo op korte termijn stikstofruimte te creëren voor het afgeven van (bouw)vergunningen. Koppel - om tempo te maken - deze korte termijn maatregelen, om snel stikstofruimte te creëren, los van een definitieve integrale aanpak in de landbouw.
2. Ga zo snel mogelijk **aan de slag met de gebiedsgerichte aanpak** vanuit het Nationaal Programma Landelijk Gebied en de verdere uitwerking en uitvoering van de [adviezen](#) die Remkes hiervoor heeft gegeven. Een geborgd pakket aan maatregelen voor stikstofreductie en natuurherstel is van belang om zo te gaan voldoen aan de Europese verplichtingen.
3. Zorg zo snel mogelijk voor **een juridisch houdbaar alternatief gebaseerd op geborgde stikstofreductie in plaats van de bouwvrijstelling** en geef energietransitie-projecten hierbij de hoogste prioriteit, vanwege de bijdrage die zij kunnen leveren aan CO₂-reductie, stikstofreductie én natuurherstel. Denk hierbij aan een generieke toestemming/regeling voor duurzame energie en de daarbij behorende infrastructuur of het creëren van een aparte uitzonderingscategorie in de wet voor dit type projecten.

²Gerealiseerde projecten dragen bij aan de vermindering van de stikstofuitstoot in Nederland als zij fossiele energiebronnen vervangen. Dat maakt salderen via zon- en windprojecten een interessante optie. Zowel opties voor intern salderen (de bespaarde emissies tijdens de bedrijfsfase gebruiken om tijdelijke emissies tijdens aanlegfase te salderen) als extern salderen (denk extra aanleg van zon -of windparken om de aanleg van woonwijken weer mogelijk te maken) zouden verder kunnen worden uitgewerkt. Ook salderen binnen de sector is een mogelijkheid en heeft onze voorkeur, denk aan het gebruik van de vermeden uitstoot door de aanleg van zonnepanelen voor saldering bij een bio-warmte-installatie.

4. **Behandel energietransitie-projecten als ‘projecten met dwingende reden van groot openbaar belang’.** De categorie ‘projecten met dwingende reden van groot openbaar belang’ kan via het stikstofregistratiesysteem (SSRS) ontwikkelruimte krijgen. Juridisch kan dit geregeld worden door de bestaande Regeling natuurbescherming op dit punt te wijzigen.
5. **Behandel maatregelen in het kader van de energietransitie als maatregelen die de natuur dienen.** De vergunningplicht op het gebied van stikstof geldt voor een project of plan dat *‘niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied’*. Wij stellen dat energietransitie-projecten een dusdanig effect kunnen hebben op klimaatverandering, dat deze nodig kunnen zijn voor het beheer van Natura 2000-gebieden. Simpel gezegd, als bijvoorbeeld bepaalde maatregelen niet worden genomen stijgt de zeespiegel deze eeuw dusdanig dat delen van Nederland onder water komen te staan, ook bestaande natuurgebieden.
6. **Wijs de gebieden waar energietransitie-projecten ontwikkeld worden ook aan als ‘renewable go-to-areas’³, om goed aan te sluiten bij Europese wetgeving (RepowerEU) en het dwingende openbare belang van energietransitie-projecten verder juridisch te borgen.** Denk hierbij aan de aan de NOVEX-gebieden die gericht zijn op de transitie van haven- en industriegebieden en de RES-gebieden die gericht zijn op grootschalige opwek van duurzame energie. Zorg dat er voor deze gebieden een beoordeling wordt gemaakt van milieueffecten (waaronder natuur). Het is vervolgens binnen deze gebieden niet meer nodig om passende beoordelingen te maken, vergunningsprocedures kunnen hierdoor een stuk sneller.
7. Zorg dat er naast het Transitiefonds Landelijk Gebied een **innovatiefonds voor het toepassen van de ‘Best Beschikbare Technieken’ op het gebied van stikstofreductie** komt. Dit fonds wordt ingezet om nieuwe technologieën te financieren, aan te jagen en op te schalen. Richt dit fonds dusdanig in dat deze cross sectoraal functioneert, zodat innovaties uit de industrie, mobiliteit en landbouwsectoren onderling uitgewisseld worden.
8. **Creëer een landelijke pool van stikstofdeskundigen en ecologen** die overheden en initiatiefnemers kunnen bijstaan bij:
 - Het in kaart brengen gevolgen van een project voor de natuur (d.m.v. een Aerijs-berekening);

³ Zie: [Voorstel tot wijziging van de RED](#)

- Het uitvoeren van een voortoets om te bepalen of significante effecten kunnen worden uitgesloten;
- Het uitvoeren van een passende beoordeling
- Het adviseren over ADC-maatregelen (geen Alternatieven, Dwingende reden van openbaar belang en Compensatie).

Maak hierbij op een slimme manier gebruik van de recent ingestelde [ecologische autoriteit](#).

9. **Maak standaardteksten voor de onderbouwing van ‘alternatieven’ en ‘dwingende redenen’ vanuit de ADC-toets en een lijst van standaard maatregelen voor natuurcompensatie.**

Het voordeel hiervan is dat dit duidelijkheid schept bij initiatiefnemers. Denk hierbij aan maatregelen als landschappelijke / ecologische ruimtelijke inpassing in de omgeving van een project of aankoop van grond om nieuwe natuur te creëren. Onderzoek daarnaast ook of energietransitie-projecten vanwege hun potentiële bijdrage aan stikstofreductie, CO₂-reductie en natuurherstel kunnen worden uitgezonderd voor het nemen van compenserende maatregelen.

10. **Zorg voor het versneld uitvoeren van de [Routekaart Schoon & Emissieloos Bouwen 2030](#) om stikstofemissievrij bouwmaterieel zo snel mogelijk op te schalen.** Alle energietransitie-projecten waarbij inzet van bouwmaterieel nodig is, hebben te maken met deposities in de aanlegfase. Emissieneutraal bouwen vergt een gezamenlijke inspanning van overheden en bedrijfsleven. Projectontwikkelaars en bouwers zijn hier al volop mee bezig, maar lopen aan tegen enerzijds beschikbaarheid en anderzijds geschiktheid: er is nog relatief weinig uitstootvrij bouwmaterieel en voor sommige activiteiten zijn de benodigde machines nog in ontwikkeling. Verdere stimulans voor opschaling en innovatie is nodig. De duurzame energiesector denkt graag mee over een plan voor verdere elektrificatie van de bouw. Het landelijk financieren en inkopen van emissievrij bouwmaterieel zien wij als kansrijk hiervoor.